

2. Богомаз Оксана. (2017). Медіакомпетентність як складова професіограми сучасного вчителя. *Збірник статей П'ятої міжнародної науково-методичної конференції «Практична медіаграмотність: міжнародний досвід та українські перспективи»*, 288-293.
3. Єрмоленко, А. О. (2018). Медіакомпетентність як необхідна складова професійної майстерності сучасного педагога. Вилучено з: http://visnyk.chnpu.edu.ua/?wpfb_dl=2696.
4. Приходькіна, Н. О. (2017). Компетенція, компетентність, медіакомпетентність: аналіз термінології. *Вісник післядипломної освіти*, 88, 80-88.
5. Стратегія модернізації змісту загальної освіти: Матеріали для розробки документів з оновлення загальної освіти. (2001). Київ. Світ книги.

DOI 10.36074/01.05.2020.v4.13

РОЗВИТОК КИЇВСЬКОЇ ШКОЛИ-ПРИТУЛКУ ДЛЯ ГЛУХОНІМИХ ДІТЕЙ (1900-1941 рр.)

Шевченко Світлана Миколаївна

кандидат педагогічних наук, ст. науковий співробітник
відділу історії та філософії освіти
Інститут педагогіки НАПН України, Україна

У процесі національного відродження України цікавим є спеціальне дослідження історичного минулого розвитку Київської школи-притулку для глухонімих дітей (1900-1941) з позицій поглиблення, уточнення й оцінення висвітлення подій та фактів які залишилися досі нерозкритими. Велике значення на початку ХХ ст. приділялося громадським діячам, сурдопедагогам, що відстоювали необхідність раннього навчання, створення відповідних закладів та умов навчання за своєю системою. З огляду на це для сурдопедагогіки є актуальним дослідження і узагальнення постаті Н.К. Патканової-Кранковської як педагога-новатора та удосконалювача на базі Київської школи-притулку для глухонімих дітей чистого усного методу.

Реформа системи освіти спрямована на гуманізацію навчально-виховного процесу; вона розглядає дитинство як самоцінний період в житті людини. У зв'язку з цим зростає відповідальність сурдопедагогів, котрі організують повноцінні сприятливі умови для розвитку особи, сприяють її самореалізації, розкриттю всіх потенційних можливостей.

У цей час всі школи для глухонімих дітей намагалися дати загальноосвітні знання та здійснювали професійну підготовку своїх вихованців, готуючи їх до самостійного життя. За понад два століття мета, зміст і характер навчання зазнавали істотних змін. За рахунок власних коштів засновників відкривалися, благодійників і державних позик. Такі заклади відрізнялися один від одного не лише педагогічними концепціями, які лежали в основі навчання, а й складом учнів, фінансовим станом, матеріальними та організаційними умовами. Зміст навчання, навчальні плани і програми були різними. Частково вони висвітлені в роботах А.Г. Басової, О.І. Дьячкова, А.Д. Добрової, С.Ф.Єгорова, М.Д. Ярмаченка та ін. Не дивлячись на те, що українська сурдопедагогіка у той період розвивалася в тісному взаємозв'язку з російською, вітчизняні сурдопедагоги (А.Бахметьев, М.Варда, В.Ветухов,

П.Головков, О.Комир, А.Ленс, М.Лаговський, І.Соколянський, О.Мальцев, Н.Патканова-Кранковська, М.Яворський та ін.) здійснювали пошуки власних методів навчання дітей з порушенням слуху. Та за тих умов прогресивні ідеї та погляди часто залишалися нереалізованими. Лише за ініціативи прогресивних діячів (М.Лаговський, І.Соколянський, Н.Патканова-Кранковська та ін.) виникали навчальні заклади.

На початку ХХ ст. в Києві школа-притулок була єдиним місцем, де глухі могли здобути початкову загальну освіту і набути професію, причому в ній акцент робився саме на розвиток усного мовлення як засобу спілкування. «Навчившись вимовляти, глухонімі відгадують значення зверненої до них мови за розташуванням вуст того, хто говорить, хоча нічого не чують. Таким чином, глухонімії може розмовляти майже як нормальна людина» [20, с.148]. Ніна Костянтинівна у функціонуванні школи не лише відіграла велику роль, а й поставила головною метою розвиток глухих і подолання їх ізоляції від чуучих. Саме вона заклала фундамент творчого підходу до педагогічної справи у навчально-виховному процесі глухих дітей, а також зробила серйозну спробу вирішити проблему «німоти» [11, с.13-24]. Тут уперше в Україні було створено спеціальний дитячий садок для глухонімих дітей. Так, в умовах спеціальної освіти навчально-виховний процес формувався на сучасних етапах для того часу досягнення у галузі сурдопедагогічної науки. Що й стало фундаментом становлення і розвитку раннього навчання глухих школярів. У Київській школі-інтернат для глухих дітей №6 втілюються і вдосконалюються педагогічні ідеї сурдопедагога початку ХХ ст.

Список використаних джерел:

1. Киевский отдел Попечительства о глухонемых. *Киевская школа-приют для глухонемых*. Вестник попечительства о глухонемых за 1910/11 г. (№5 январь, 1911). (Санкт.-Петербург: Типография училища глухонемых.
2. Успехи в обучении глухонемых. (1890). *Вестник воспитания*. (№ 3).